

Co-funded by
the European Union

Представництво Європейського Союзу в Україні
Технічний університет Мюнхена (Німеччина)
ГО «Центр освіти впродовж життя» (Україна)
ГО «Інститут стратегій інноваційного розвитку і
трансферу знань» (Україна)
Сумський Державний Університет (Україна)
Кафедра міжнародних економічних відносин
Модуль Жана Моне «Впровадження механізмів Європейського Союзу
для протидії сучасним викликам і загрозам»
(101085700 – IMEU – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH)
(2022-2025)

МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ СУЧАСНИМ ВИКЛИКАМ І ЗАГРОЗАМ: ДОСВІД ЄС ДЛЯ УКРАЇНИ

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, Україна, 30-31 березня 2023 року)

Фінансується Європейським Союзом. Проте висловлені погляди та думки належать лише автору (авторам) і не обов'язково відображають погляди Європейського Союзу чи Європейського виконавчого агентства з освіти та культури. Ні Європейський Союз, ні орган, що надає гранти, не можуть нести за них відповідальності.

Суми
Сумський державний університет
2023

Co-funded by
the European Union

Delegation of the European Union to Ukraine
Technician University of Munich, Campus Straubing
for Biotechnology and Sustainability (Germany)
Public Union “Ukrainian Adult Education
Association” (Ukraine)
Public Union “Institute of strategies for innovative
development and knowledge transfer” (Ukraine)
Sumy State University (Ukraine)
Department of International Economic Relations
Jean Monet's module "«Implementation of European Union mechanisms for
combating modern challenges and threats"
(101085700 – IMEU – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH)
(2022-2025)

MECHANISMS FOR COMBATING MODERN CHALLENGES AND THREATS: LESSONS FROM THE EU FOR UKRAINE

Materials
International scientific and practical conference
(Sumy, Ukraine, March 30-31, 2023)

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Sumy
Sumy State University
2023

Рецензенти:

Костянтин Дядюра – д-р техн. наук, професор, Одеський національний політехнічний університет (Україна);

Леонід Таранюк – д-р екон. наук, професор, Сумський державний університет (Україна)

*Рекомендовано до видання
вченою радою Сумського державного університету
(протокол № 16 від 12 липня 2023 року)*

М 55 **Mechanisms for combating modern challenges and threats: lessons from the EU for Ukraine** (Механізми протидії сучасним викликам і загрозам: досвід ЄС для України): матеріали Міжнародної науково-практичної конференції в рамках виконання проекту Модуль “Жан Моне” програми ЄС Еразмус+ на тему «Впровадження механізмів ЄС для протидії сучасним викликам і загрозам» (101085700 – ІМЕУ – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH) (2022-2025), м. Суми, 30-31 березня 2023 р. / за заг. ред. В. Школи, М. Домашенко. – Суми: СумДУ, 2023. – 108 с.

The collection consists of the materials from International Scientific Conference «Mechanisms for combating modern challenges and threats: lessons from the EU for Ukraine», held within the project of the programme EU Erasmus+ «Implementation of European Union mechanisms for combating modern challenges and threats» (101085700 – ІМЕУ – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH) in SSU. The materials represented are the results of the researches being carried out in 15 countries (China, Estonia, Germany, Israel, Italy, Kanada, Lithuania, Poland, Slovakia, Sweden, Switzerland, Turkey, Ukraine, United Kingdom, USA) dedicated to following issues: EU policy on reducing global risks; Ukraine in the European security area; EU mechanisms for combating economic, environmental, geopolitical, social and technological risks; EU tools to ensure resilience, sustainability and security; EU’s digital transformation of the economy and society; EU mechanisms for facilitating the process of rebuilding, recovery and reconstruction of Ukraine. The materials retain the style, spelling, and punctuation of the author’s texts. Authors are responsible for the content of scientific reports.

For scientists, lecturers of higher education institutions, students, graduates and everybody, interested in the scientific and practical problems of modern economics.

До збірника ввійшли матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Механізми протидії сучасним викликам і загрозам: досвід ЄС для України», яка проводилась в рамках виконання проекту Модуль “Жан Моне” програми ЄС Еразмус+ 2022 року на тему: «Впровадження механізмів Європейського Союзу для протидії сучасним викликам і загрозам» (101085700 – ІМЕУ – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH) у СумДУ, в яких наведені результати наукових досліджень, що виконуються у 15 країнах (Велика Британія, Естонія, Ізраїль, Італія, Канада, Китай, Литва, Німеччина, Польща, Словачія, США, Туреччина, Україна, Швейцарія, Швеція), прив’язані таким питанням: політика ЄС щодо зменшення глобальних ризиків; Україна у Європейському безпековому просторі; механізми ЄС для боротьби з економічними, екологічними, геополітичними, соціальними і технологічними ризиками; інструменти ЄС для забезпечення стійкості, сталості та безпеки; цифрова трансформація економіки та суспільства ЄС; механізми ЄС для сприяння процесу відбудови, відновлення та реконструкції України. У матеріалах збережено стиль, орфографію, пунктуацію авторських текстів. Відповідальність за зміст наукових доповідей несуть автори.

Для науковців, викладачів закладів вищої освіти, студентів, аспірантів та всіх, хто цікавиться науково-практичними проблемами сучасної економіки.

УДК 339.9:061.1ЄС(477)(063)

© Сумський державний університет, 2023

Науковий комітет конференції:

Ольга Прокопенко (член робочої групи Проекту)

д.е.н., проф., науковий дослідник, Естонський університету підприємництва Майнор (Естонія); професор кафедри економічної теорії, Інноваційний університет Колегіум Мазовія (Польща)

Юрій Петрушенко

д.е.н., проф., завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, Сумський державний університет (Україна); заступник голови правління, ГО «Центр освіти впродовж життя» (Україна)

Віталій Омеляненко (член робочої групи Проекту)

д.е.н., доц., академік Української технологічної академії, керівник Навчально-наукового центру проектних технологій, Сумський Державний педагогічний університет ім. А.С. Макаренка (Україна); директор, ГО Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань (Україна); постдок, Естонський університету підприємництва Майнор (Естонія)

Вікторія Школа (керівник робочої групи Проекту)

к.е.н., доц., провідний науковий співробітник кафедри міжнародних економічних відносин, Сумський державний університет (Україна); постдок, Мюнхенський технічний університет (Німеччина)

Марина Домашенко (член робочої групи Проекту)

к.е.н., доц., доцент кафедри міжнародних економічних відносин, Сумський державний університет (Україна)

Маріна Ярвіс

PhD, доцент, Естонський університету підприємництва Майнор, Таллінський технічний університет (Естонія)

Марія Троян (член робочої групи Проекту)

к.е.н., доц., доцент кафедри туризму та готельно-ресторанного сервісу, Сумський Державний педагогічний університет ім. А.С. Макаренка (Україна)

Тетяна Курбатова

к.е.н., доц., доцент кафедри міжнародних економічних відносин, Сумський державний університет (Україна); науковий співробітник відділу досліджень наукової політики, Бізнес-школа Університету Сассекса, Університет Сассекса (Велика Британія)

Ярославна Романюк

аспірант кафедри міжнародних економічних відносин, Сумський державний університет (Україна)

Scientific committee:

Olha Prokopenko (member of the Project group),

Doctor of Economics, Prof., Researcher, Estonian Entrepreneurship University of Applied Science (Estonia); Professor of Economics Department, Collegium Mazovia Innovative University (Poland);

Yuriy Petrushenko

Doctor of Economics, prof, head of the Department of International Economic Relations, Sumy State University (Ukraine); vice-head, Public Union “Ukrainian Adult Education Association” (Ukraine);

Vitaiy Omelyanenko (member of the Project group)

Doctor of Economics, Associate Professor, Academician of Ukrainian Technological Academy, Head of Educational and Scientific Center of Project Technologies, Sumy State Makarenko Pedagogical University (Ukraine); Postdoc, Estonian Entrepreneurial University of Applied Sciences (Estonia); Director, NGO Institute of Innovation Development Strategies and Knowledge Transfer (Ukraine);

Viktoriia Shkola (leader of the Project group)

Ph.D in Economics, Associate professor, Leading researcher, the International Economic Relations Department, Sumy State University (Ukraine); Postdoc, Professorship of Sustainable Economic Policy, TUMCS for Biotechnology and Sustainability, Technical University of Munich (Germany);

Maryna Domashenko (member of the Project group)

Ph.D in Economics, Associate professor, Associate professor, the International Economic Relations Department, Sumy State University (Ukraine);

Marina Jarvis

Ph.D in Business Administration, Associate Professor, Estonian Entrepreneurship University of Applied Science, Tallinn University of Technology (Estonia);

Maria Troyan (member of the Project group),

Ph.D in Economics, Associate professor of the Department of tourism and hotel and restaurant service, Sumy State Makarenko Pedagogical University (Ukraine);

Tetiana Kurbatova

Ph.D in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations, Sumy State University (Ukraine); Senior Research Fellow of the Science Policy Research Unit, University of Sussex Business School, University of Sussex (the United Kingdom)

Yaroslavna Romanyuk

Ph.D student, the Department of International Economic Relations, Sumy State University (Ukraine)

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

Політика ЄС щодо зменшення глобальних ризиків

SECTION 1

EU policy on reducing global risks

Shkola V., Prokopenko O., Markova O.

OUTPACING INNOVATIVE DEVELOPMENT OF UKRAINE FOR
OVERCOMING GLOBAL FOOD CRISIS AND SUSTAINABLE
AGRICULTURE..... 11

Школа В.Ю., Бірюков О.О., Домашенко В.С.

ОЦІНКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ
СТІЙКОСТІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА: ДОСВІД ЄС ДЛЯ
УКРАЇНИ..... 14

Поліщук Д. В., Щербаченко В. О.

ЗАХИСТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ
ПІДПРИЄМСТВ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ..... 18

Domashenko V., Khussainova A., Morozova D.

EU FINANCIAL AND HUMANITARIAN SUPPORT TO UKRAINE
IN THE CONTEXT OF THE CHALLENGES OF WAR..... 20

Коробко С.О., Щербаченко В. О.

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙ:
ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД..... 22

РОЗДІЛ 2

Україна у Європейському безпековому просторі у

SECTION 2

Ukraine in the European security area

Yurchenko A., Yarova I.E.

TRADE MANAGEMENT ON INTERNATIONAL MARKET
PLACES..... 25

<i>Зубко К.Ю., Самусь Г.І., Міщенко С.М.</i> СУЧАСНІ ТРЕНДИ ПРОЦЕСУ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	27
<i>Коваль Є.Ю.</i> ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ТУРИСТСЬКО-СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	29
<i>Lukash O., Nikulina M.</i> DECARBONIZATION OF THE UKRAINE ECONOMY: SITUATION AND ISSUES.....	32
<i>Domashenko M.D., Hontar K., Koritova T.P.</i> UKRAINE'S INVESTMENT ATTRACTIVENESS INDEX: RECENT TRENDS.....	36
<i>Домашенко М.Д., Шевченко В.О.</i> ДИПЛОМАТИЧНІ ВІДНОСИНИ ВЕЛИКА БРИТАНІЯ – УКРАЇНА ПІД ЧАС УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКОЇ ВІЙНИ.....	38

РОЗДІЛ 3

**Механізми ЄС для боротьби з економічними, екологічними,
геополітичними, соціальними і технологічними ризиками**

SECTION 3

**EU mechanisms for combating economic,
environmental, geopolitical, social and technological risks**

<i>Omelyanenko V.A., Teo Tirta</i> INSTITUTIONAL STRATEGY FRAMEWORK FOR NATIONAL INNOVATION PRIORITIES DEVELOPMENT.....	40
<i>Трушкіна Н.В.</i> ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ: ДОСВІД ЄС.....	42
<i>Domashenko M.D., Chayen S., Peresadko G.O., Koritova K.P.</i> REPOWЕРЕU: AFFORDABLE, SAFE AND SUSTAINABLE ENERGY FOR EUROPE.....	45

Осіпова М.А., Щербаченко В.О. МЕХАНІЗМИ ЄС ДЛЯ БОРОТЬБИ З ЕКОНОМІЧНИМИ, ЕКОЛОГІЧНИМИ, ГЕОПОЛІТИЧНИМИ, СОЦІАЛЬНИМИ І ТЕХНОЛОГІЧНИМИ РИЗИКАМИ.....	47
--	----

Домашенко М.Д., Драбинога С.С., Басанець В.Д. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	50
---	----

РОЗДІЛ 4
**Інструменти ЄС для забезпечення стійкості,
сталості та безпеки**

SECTION 4
**EU tools to ensure resilience, sustainability
and security**

Курбатова Т.О. СИНХРОНІЗАЦІЯ ЕНЕРГОСИСТЕМИ УКРАЇНИ З ENTSO-E: ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ В ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНОМУ СЕКТОРІ ПІД ЧАС ТА ПІСЛЯ ВІЙНИ.....	52
--	----

Біловол А.В., Тарасенко С.В. АНАЛІЗ ДОСЯГНЕННЯ КРАЇНАМИ ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НА ПРИКЛАДІ КИТАЮ, НІМЕЧЧИНИ, США ТА УКРАЇНИ.....	54
---	----

Котенко О.О., Котенко Ю.Л., Жила К.С. ДОНАТИНГ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ МІЖНАРОДНИМ ЗАГРОЗАМ ТА ВИРІШЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ СУСПІЛЬСТВА.....	56
---	----

Петровчук Д., Щербаченко В. КОНЦЕПЦІЯ ГЛОБАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	58
---	----

РОЗДІЛ 5
Цифрова трансформація економіки та суспільства:
досвід ЄС

SECTION 5
Digital transformation of the economy and society:
EU experience

<i>Lichan Wang, Tzu-Lin Kuo, Jingxuan Zhao, Viktoriia Shkola</i> CYBER SECURITY THREATS.....	65
<i>Tarasenko S., Duranowski W.</i> SWOT-ANALYSIS OF POLAND'S AND UKRAINE'S ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES IMPLEMENTATION.....	67
<i>Taraniuk L., Taraniuk K., Korsakienė R., Qiu H.</i> MANAGEMENT ASPECTS OF DIGITAL TRANSFORMATION OF PROCESSES IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS.....	69
<i>Dyadyura K., Shkola V., Bakin M.</i> NANOTECHNOLOGY MANAGEMENT WITHIN CONCEPT OF SUSTAINABLE INNOVATIVE OUTPACING.....	72
<i>Домашенко М. Д., Теслик А.В.</i> ЗАСТОСУВАННЯ ПРАКТИКИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ ТА СУСПІЛЬСТВА ШВЕЦІЇ В УКРАЇНІ.....	74
<i>Циганенко О.В.</i> ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА.....	77
<i>Попова К.С., Щербаченко В.О.</i> О. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ.....	80
<i>Домашенко М.Д., Виговський Д.С., Рахімова О.В.</i> РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННОГО КОМЕРЦІЙНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В ПЕРІОД СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЗАГРОЗ.....	83

РОЗДІЛ 6
**Механізми ЄС для сприяння процесу відбудови,
відновлення та реконструкції України: виклики та
загрози**

SECTION 6
**EU mechanisms for facilitating the process of
rebuilding, recovery and reconstruction of Ukraine:
challenges and threats**

<i>Andreas Pondorfer, Viktoriia Shkola, Georg Hoch</i> GREEN RECOVERY OF UKRAINE: SOCIAL CAPITAL IN POST- WAR RESILIENCE.....	87
<i>Ілляшенко Н.С., Король С.В.</i> ДИСТРИБУЦІЯ ЗА СХЕМОЮ PUSH ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ВІДНОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ.....	90
<i>Marekha I.S.</i> SUSTAINABLE TOURISM AS A BALANCE BETWEEN OVER- AND UNDERTOURISM.....	92
<i>Омельяненко О.М.</i> ІНФРАСТРУКТУРНИЙ КОМПОНЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ.....	94
<i>Троян М.Ю., Расенко Ю.В., Семінська А.</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОСТІ РОЗВИТКУ ОБ'ЄКТІВ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ СУМЩИНИ НА ЗАСАДАХ ТУРИСТИЧОЇ ПОЛІТИКИ ЄС.....	96
<i>Коваль Є.Ю.</i> СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ СТАЛОГО ТУРИЗМУ.....	100
<i>Троян М.Ю., Нусейр Я.М.</i> СТАЛІЙ РОЗВИТОК ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ НА ЗАСАДАХ ТУРИСТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС.....	103

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ⁵

*Студентка групи МЕІІІ-91-0 Попова К.С.
к.е.н., доцент Щербаченко В.О.
Сумський державний університет, Україна*

Інтелектуальна власність (ІВ) являє собою найцінніший ресурс сучасної економіки, адже вона дозволяє створювати нові інноваційні продукти та послуги. Зокрема, в епоху прискореного науково-технічного прогресу інтелектуальна власність стала ключовим інструментом цифрової трансформації економіки. Творча ІВ є однією з головних важелів розвитку цивілізації. Ефективне використання та захист результатів творчості, є важливим для забезпечення швидкого соціального та економічного прогресу.

ІВ, як інструмент цифрової трансформації економіки, має численні позитивні аспекти, які сприяють розвитку економіки та інновацій, серед яких:

- сприяє збільшенню інвестицій в дослідження та розробки, оскільки компанії можуть бути впевнені в тому, що їхні інновації будуть захищені та не будуть використовуватися без дозволу;
- забезпечує конкуренцію на ринку, оскільки компанії не можуть незаконно використовувати об'єкти ІВ конкурентів;
- допомагає підвищити якість продукту, оскільки компанії можуть застосовувати свої права на власні інновації та забезпечувати використання високоякісних технологій, матеріалів, ідей тощо;
- стимулює розвиток технологій, оскільки компанії можуть отримувати прибуток від своїх інновацій та вкладати ці кошти в дослідження та розробку нових технологій;
- сприяє захисту прав споживачів, оскільки компанії зобов'язані

⁵ Дослідження виконано в рамках НДР «Когнітивна модель комерціалізації інновацій в умовах Індустрії 4.0: захист інтелектуального капіталу, маркетинг та комунікації» (№ДР 0122U000780)

дотримуватися стандартів якості та безпеки для своїх продуктів та послуг;

– може створювати нові ринки та джерела прибутку, оскільки компанії можуть продавати, передавати свої інноваційні об'єкти ІВ та отримувати прибуток.

При цьому, варто зазначити переваги впливу цифрової трансформації економіки на сфері ІВ. Оскільки саме так можна цілком дослідити взаємозв'язок цих явищ. Основними перевагами цього впливу на інтелектуальну власність є:

1. Легший доступ до інформації. Цифрові технології значно полегшують доступ до інформації. Завдяки цьому люди можуть швидко знайти необхідні дані, що можуть бути важливими для розвитку нових продуктів та технологій. Це дозволяє більш ефективно використовувати об'єкти ІВ та сприяє розвитку інновацій та цифрової економіки.

2. Сприяння поширенню знань. Цифрові технології дозволяють швидко розповсюджувати знання та ідеї, що сприяє розвитку цифрової економіки, інформаційних технологій та покращенню продуктивності роботи.

3. Підвищення ефективності ІВ. Цифрові технології дозволяють ефективніше відстежувати порушення прав ІВ. Компанії можуть використовувати різні інструменти для захисту своїх прав на ІВ: методи шифрування, обмеженого доступу. Так, наприклад, за допомогою мережі Інтернет можна відслідкувати, хто є першим автором відповідного об'єкта ІВ, але тільки у тому випадку, якщо результат інтелектуальної діяльності був опублікований автором.

4. Нові можливості для комунікації та співпраці. Цифрові технології сприяють більш ефективній співпраці, що дозволяє залучати нові ідеї, створювати передумови розвитку нових методів співпраці: використання технологій-блокчейн для оцифрування відповідних об'єктів ІВ (створення унікальних цифрових копій – NFT), для передачі майнових прав на об'єкти ІВ за допомогою смарт-контрактів тощо.

Однак, існують також проблеми, пов'язані з ІВ, які можуть гальмувати цифрову трансформацію економіки. ІВ може також мати негативний вплив на цифрову трансформацію економіки, гальмуючі її розвиток з багатьох причин. Захист прав ІВ може бути складним, особливо в умовах цифровізації суспільства та глобальної економіки. Так, велика кількість людей порушує права ІВ у мережі Інтернет шляхом піратства (тобто безкоштовного завантаження або використання об'єктів ІВ) програмного забезпечення, ігор, книг, музики, кіно тощо. Серед інших проблем, які впливають на глобальну економіку є:

– зловживання правами інтелектуальної власності, яке може спричинити зниження конкуренції та монополізацію на ринку, наприклад,

коли одна компанія має домінуючу позицію на ринку та володіє значною кількістю патентів, вона може скористатися своїм положенням для запобігання входу конкурентів на ринок (особливо у сфері інформаційних технологій). Як наслідок це може призвести до зниження якості продуктів та послуг, зменшення вибору споживачів та підвищення цін;

- витік інформації про об'єкти ІВ, - це й економічне шпигунство, й крадіжка комерційної таємниці, що є основою поточної торгової та технологічної «війни» між країнами та компаніями, що завдає великої шкоди не тільки окремим суб'єктам цих відносин, але й глобальній цифровій економіці (Сіуриак, 2021, ст. 9);

- висока вартість прав на інтелектуальну власність, яка може обмежувати доступ до неї для менших підприємств та стартапів або для країн зі слабкою економікою;

- надмірна плата за реєстрацію об'єкта ІВ або патентні тролі (особи або компанії, що реєструють патенти раніше за добросовісного творця). Це може призвести до великих збитків або до обмеження конкуренції (Patent Troll, 2022).

І, нарешті, однією з проблем є відсутність узгодженого правового регулювання на міжнародному рівні, що може призвести до виникнення вищезазначених проблем на зовнішніх ринках, зокрема, у країнах із низьким рівнем захисту інтелектуальної власності. Таким чином, можливими шляхами вирішення зазначених проблем є:

1. Посилення правового регулювання з боку держави на національному та міжнародному рівнях, що забороняє зловживання правами ІВ та дозволяє здійснювати ефективний контроль у цій сфері. Але це можливо лише за умови належного балансу між захистом прав і сприянням розвитку нових технологій та інновацій в епоху цифрової економіки.

2. Сприяння відкритості та доступності технологій і знань, зокрема через поширення відкритих стандартів і вільного програмного забезпечення, що дає змогу зменшити залежність від одних і тих же власників інтелектуальної власності та посилити конкуренцію на ринку.

3. Забезпечення доступності інформації щодо правових аспектів інтелектуальної власності, наслідків їх порушення, ролі ІВ у трансформації цифрової економіки, освіти та культури серед споживачів та бізнес-спільноти.

Отже, ІВ є важливим інструментом цифрової трансформації економіки, який стимулює розвиток нових технологій та інновацій, а також забезпечує конкурентоспроможність на ринку. Окрім того, ІВ можна використовувати як інструмент комерціалізації нематеріальних активів для збільшення прибутку. А цифрова трансформація економіки значно спрощує використання ІВ та сприяє її всебічному розвитку. Однак, існує необхідність

у підтримці балансу між захистом прав ІВ та сприянням розвитку нових технологій, інновацій та цифрової економіки в цілому, а також постійному пошуку нових способів захисту прав ІВ в цифровій економіці, оскільки сучасні проблеми вимагають інноваційних рішень.

Список використаних джерел

1. Patent Troll. Investopedia. June 10, 2022. URL: <https://www.investopedia.com/terms/p/patent-troll.asp> (дата звернення: 03.05.2023).
2. Ciuriak, Dan, Intellectual Property and the Digital Economy: Five Issues for International Norms and Trade Rules (September 9, 2021). URL: <https://ssrn.com/abstract=3923127> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3923127> (дата звернення: 03.05.2023).